

NIEUWSBRIEF

Opstallen, wanneer doe je het goed?

Tijdig binnenhaken noodzakelijk voor groei en ontwikkeling

Op veel bedrijven blijven de pinken tot laat in de herfst buiten lopen. Maar met het korten van de dagen gaat de kwaliteit als de smakelijkheid van het gras hard achteruit. Dit gaat, ondanks dat er nog steeds behoorlijk aanbod van gras op de weide is, ten koste van de voeropname. Vooral voor het jongere jongvee wordt het hierdoor steeds lastiger wordt om aan hun energiebehoefte te voldoen. Daarom is het belangrijk dat het jongvee tijdig op stal komt, om te voorkomen dat de dieren groeivertraging oplopen.

Ontwormen, wel of niet?

Na afloop van het eerste weideseizoen is het de bedoeling dat de kalveren weerstand hebben opgebouwd tegen maagdarmwormen, waarbij zo min mogelijk schade door deze besmetting is opgetreden. Of dit daadwerkelijk zo is, kan blijken uit bloedonderzoek op pepsinogeen. Bloedonderzoek naar het pepsinogeen gehalte bij kalveren geeft inzicht in welke mate het dier op dit moment (nog) schade ondervindt van maagdarmwormlarven en daarmee of behandeling zinvol en nodig is. Bloedonderzoek kan zowel individueel als gepoold onderzocht worden. Bij gepoold bloedonderzoek tapt u van vijf dieren uit dezelfde diergroep bloed. Pepsinogeenonderzoek is zinvol tot uiterlijk een week na het opstallen.

Bij het opstallen kunt u een verzamelmonster maken van de binnengebrachte dieren. Dit kan het beste door met een handschoen van verschillende dieren verse mest te nemen en dit dezelfde dag nog (het liefst in de ochtend) naar de dierenartsenpraktijk te brengen. Meestal volgt dezelfde dag nog uitslag over de aanwezigheid van eieren van maagdarmwormen. Worden er geen eieren gevonden en liepen de dieren al geruime tijd buiten? Dan is het niet nodig ze bij het opstallen alsnog (weer) te ontwormen.

Meer tips bij opstallen

- Bepaal het opstalmoment aan de hand van de volgende criteria: Vreten de pinken nog voldoende? Hoe is de pensvulling en hoe reageren ze als iemand de wei nadert? Vooral dat laatste is een eenvoudige graadmeter of de dieren honger hebben of niet.
- Scheer het jongvee zo snel mogelijk, tenminste de ruggen eruit
- Voer het jongvee voor het opstallen al wat krachtvoer bij. Dat maakt de omschakeling naar het stalrantsoen gemakkelijker.
- Vaccineer de leeftijdsgroep tot ongeveer één jaar tegen pinkengriep; dit haalt ook de infectiedruk uit de stal weg.

IN DIT NUMMER

- Opstallen, wanneer doe je het goed?
- Neospora caninum
- Bloedtappen bij verwerpen
- Longspoelingen bij kalveren

WIST U DAT?

- Elke verwerper tussen 100 en 270 dagen dracht bloed getapt moet worden?
- Als u een verworpen vrucht instuurt voor sectie u ook een stuk van de nageboorte moet meesturen?
- U op alle praktijken mestonderzoek kan laten doen naar de aanwezigheid van maagdarmwormen/of leverboteieren?
- Met een longspoeling bij kalveren de oorzaken van luchtweginfecties kunt achterhalen?

Verwerpen door Neospora

Neospora caninum is een van de belangrijkste besmettelijke oorzaken van verwerpen bij koeien. De parasiet kan voor weefselbeschadiging en dood van de ongeboren vrucht zorgen en daarmee verwerpen. Een besmetting met *Neospora caninum* kan op twee manieren plaats vinden. Van moeder op kalf is de belangrijkste besmettingsbron. Meer dan 80 procent van de kalveren geboren uit besmette koeien is eveneens besmet.

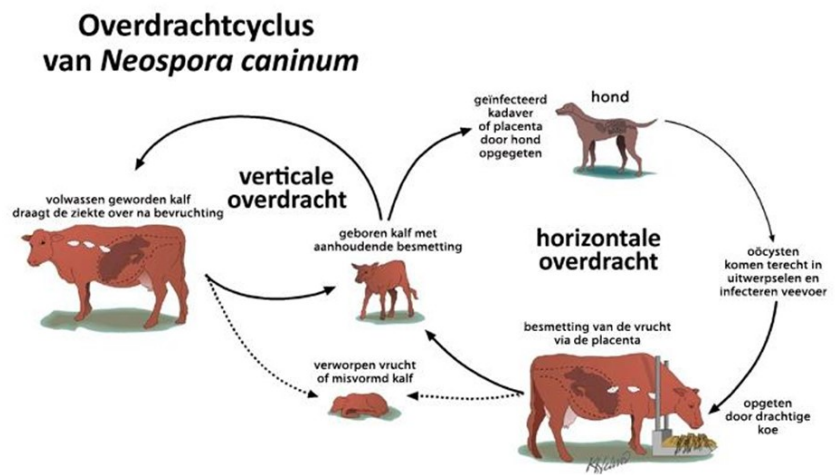
Daarnaast kan een rund op elke leeftijd geïnfecteerd worden door een hond. De hond moet om zelf geïnfecteerd te raken eerst materiaal van het rund opeten, bijvoorbeeld een verworpen vrucht, nageboorte of vruchtwater, voordat de hond zelf weer andere runderen kan infecteren. Eenmaal besmet scheidt de hond met de ontlasting besmettelijke oöcysten (eitjes) van de parasiet weer uit. Het rund kan deze oöcysten vervolgens via het voer of het drinkwater opnemen.

Volwassen koeien ondervinden zelf weinig last van *Neospora*. Maar bij drachtige dieren wordt de vrucht vaak besmet, met name bij jonge dieren. Verwerpen door *Neospora* gebeurt vaak rond 6-7 maanden dracht, maar kan ook veel eerder, waardoor de koe onregelmatig opbreekt. Ook vroeggeboorten zijn mogelijk. De meeste tijdens de dracht geïnfecteerde kalveren worden echter ogenschijnlijk gezond geboren, maar zijn dan wel drager van *Neospora*. De nageboorte van een verwerper bevat vaak veel *Neospora*, waarmee een hond zich kan infecteren.

Besmetting met *Neospora* kan worden aangetoond via onderzoek van verworpen vruchten of onderzoek op afweerstoffen tegen *Neospora* in bloed of melk. *Neospora* is niet te genezen.

Om schade als gevolg van *Neospora* te beperken, kunnen de volgende maatregelen worden genomen:

1. Geen besmette dieren aankopen. Door aan te kopen dieren vooraf te onderzoeken voorkomt u aankoop van besmette dieren.
2. Voorkomen dat het voer en het drinkwater van de runderen wordt verontreinigd door hondenpoep.
3. Voorkomen dat de hond besmet materiaal kan eten (verworpen vruchten, nageboorte, vruchtwater, rauw vlees).
4. De hond niet in de afkalfstal of op de roosters van de ligboxenstal toelaten.

Laat elke verwerper bloedtappen. Een goede manier om diergezondheid te monitoren!

Longspoeling bij luchtwegklachten

Luchtwegproblemen bij kalveren komen veel voor, voornamelijk in de herfst en in de winter als er veel dieren op stal staan. Zeker bij vochtig weer, als de kiemen makkelijk in de lucht verspreiden kunnen er al gauw luchtwegproblemen ontstaan.

Niet alle kalveren reageren even goed op de ingestelde behandeling. Door middel van een longspoeling kan vroegtijdig worden vastgesteld of bacteriën en/of virussen een rol spelen bij een luchtweginfectie en welke bacteriën en/of virussen dit dan zijn. Ook kan de gevoeligheid van de gevonden bacteriën worden onderzocht

door middel van een antibiogram. Hierdoor kan in het vervolg met de juiste middelen worden behandeld. Ook in het kader van preventie is onderzoek belangrijk. Tegen veel van de meest voorkomende kiemen kan namelijk worden gevaccineerd, maar geen enkel vaccin bevat alle verwekkers. Longspoelingen kunnen dus ook helpen om de keuze voor het juiste vaccin te bepalen.

Longspoelingen worden door de dierenarts bij acuut zieke dieren uitgevoerd. Hierbij is het belangrijk dat de te behandelen dieren nog niet zijn behandeld met een antibioticum. De meest betrouwbare uitslag wordt verkregen als er minimaal drie dieren per leeftijdsgroep worden onderzocht.